EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN JÄRJESTÖVERKOSTO

www.ept-verkosto.fi

30.3.2022

HE 29/2022

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Lausunto esitysluonnoksesta laeiksi huumausainelain ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkosto (EPT-verkosto) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laeiksi huumausainelain ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain 15 §:n muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi huumausainelakia ja sähköisestä lääkemääräyksestä annettua lakia. EPT-verkoston lausunto keskittyy huumausainelakia koskeviin muutosehdotuksiin ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta.

Verkoston näkemys on, että nyt tehdyt muutosehdotukset selkiyttävät lainsäädäntöä ja sen tulkintaa sekä keventävät lupien myöntämiseen liittyvää hallintaa tietyissä kysymyksissä.

EPT-verkoston tarkemmat huomiot ja ehdotukset lausuntoa koskien

Eräät huumausainetta sisältävät kasvit

Luonnoksessa ehdotetaan, että huumausinetarkoituksessa käytettävät dimetyylitryptamiinia (DMT) sisältävät kasvijauheet, -rouheet ja -valmisteet määriteltäisiin huumausaineeksi.

Verkoston mielestä ehdotus DMT:n lisäämisestä huumausainelakiin on ymmärrettävä ja taustalla oleva ajatus ehkäistä näiden kasvinosien päätymistä esimerkiksi nuorten käyttöön on hyvä. Verkosto kuitenkin pohtii, saavutetaanko lakimuutoksella haluttuja vaikutuksia.

DMT:n kasvinosien käytöstä Suomessa on hyvin vähän tietoa. Käyttöön liittyvät ongelmat eivät ole täällä kuitenkaan suuria. Käyttö ei ole yleistä varsinkaan nuorten keskuudessa, joiden kokemilla haitoilla lisääntyvää rikosoikeudellista sääntelyä perustellaan. Kieltoon liittyvät sosiaaliset ja terveydelliset vaikutukset olisivat siis hyvin pieniä. Myöskään kansainvälistä painetta säätelyn ei ole.

Sen sijaan verkosto pohtii, mitkä olisivat valvonnan kiristymisestä koituvat mahdolliset lisäkustannukset ja yhteiskunnalliset vaikutukset. Rikosoikeudellisen kontrollin lisääminen tulisi todennäköisesti lisäämään valvontakustannuksia, joka on myös taloudellinen vaikutus.

Kaiken kaikkiaan esityksessä sivuutetaan kokonaan kysymys, mitä taloudellisia, sosiaalisia ja muita yhteiskunnallisia kustannuksia DMT:tä sisältävien kasvinosien kriminalisoinnista voisi seurata lisääntyvän rikosoikeudellisen huumausainekontrollin muodossa: esimerkiksi keneen tällainen kontrollointi todennäköisesti kohdistuisi ja mitkä olisivat sen seuraukset ja kustannukset.

Mahdollisia käytön haittoja tulisi nostaa esille tarpeen mukaan ehkäisevässä päihdetyössä ja muussa terveyttä edistävässä työssä, sen sijaan että käyttöä pyrittäisiin etukäteen kriminalisoimaan.

EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN JÄRJESTÖVERKOSTO

www.ept-verkosto.fi

Huumausainelain mukaiset luvat ja lupamenettelyt

Verkosto pitää luonnoksessa esitettyä ehdotusta hyvänä ja perusteltuna. Esitykseen sisältyy lupamenettelyjä keventäviä ehdotuksia, jotka helpottavat luvanhakijoiden ja luvanhaltijoiden hallinnollista taakkaa. Suomen olisi myös muutosten myötä helpompi tehdä kansainvälistä yhteistyötä sotilas- ja siviilikriisinhallinnassa vastaisuudessa.

Viranomaiset mahdollisuudet estää, paljastaa ja selvittää huumausainerikoksia

Ehdotuksessa ei avata tarkemmin miksi tietyille viranomaisille halutaan antaa lupa huumausaineen valmistamiseen ja kasvien ja sienien viljelyyn, ja mitkä olisivat tällaisen lisäyksen taloudelliset ja yhteiskunnalliset kustannukset sekä hyöty huumausainerikosten tutkimisen kannalta. EPT- verkosto katsoo, että nämä olisivat oleellisia lisäyksiä ehdotukseen, jotta voidaan arvioida muutoksen hyötyjä ja yhteiskunnallisia kustannuksia.

Muita huomioita

Huumausainelain yhtenä tavoitteena on huumaantumistarkoituksessa käytettävien aineiden aiheuttamien terveysriskien vähentäminen. Tämänhetkinen ehdotus ei käsittele kuitenkaan lainkaan muutosehdotuksia, joita muun muassa EPT-verkoston järjestöt ja muutkin toimijat ovat esittäneet huumausainelakiin huumeiden käytön haittoja vähentävän työn helpottamisen ja mahdollistamisen osalta.

EPT-verkosto ehdottaa, että lakimuutokseen otettaisi mukaan pohdittavaksi em. haittoja vähentäviä toimia koskevia muutosehdotuksia ja niiden taloudelliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset, mukaan lukien lapsivaikutukset ja kustannukset kartoitettaisiin osana ehdotettuja muutoksia.

Hampun viljely

Verkosto pitää hyvänä ratkaisuna sitä, että ns. hamppukokonaisuus käsitellään lausunnoista saatujen palautteiden mukaisesti omana kokonaisuutenaan yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa.

Lisätiedot:

Kim Kannussaari
Asiantuntija
EPT-verkosto/EHYT ry

kim.kannussaari@ehyt.fi

Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkosto edistää yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvointia ja ehkäisevän päihdetyön edellytyksiä. Ehkäisevän päihdetyön verkosto yhdistää lähes 60 järjestöä, jotka haluavat ehkäistä ja vähentää päihdehaittoja. Verkostoa koordinoi EHYT ry ja sitä rahoittaa STEA.